

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ
της προσφυγής υπ' αριθ. 62499/00
την οποία κατέθεσε ο **ΘΣΕ**
κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συγκροτηθέν στις 26 Σεπτεμβρίου 2002 από τμήμα απαρτιζόμενο από τους δικαστές:

F. TULKENS, *Πρόεδρος,*

K.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

G. BONELLO,

E. LEVITS,

S. ΒΟΤΟΥΧΑΡΟΒΑ,

A. ΚΟΒΛΕΡ,

E. STEINER,

και E. FRIBERGH, *Γραμματέα του Τμήματος,*

Έχον υπ' όψη την προρρηθείσα προσφυγή η οποία εισήχθη στις 24 Μαρτίου 2000,

Έχον υπ' όψη τις παρατηρήσεις τις οποίες υπέβαλε η εναγόμενη Κυβέρνηση και την αντίκρουση του προσφεύγοντος,

Αφού διασκέφτηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο προσφεύγων, **ΘΣΕ**, είναι Έλληνας υπήκοος,

γεννήθηκε το 1942, και διαμένει στην Αθήνα.

Τα πραγματικά περιστατικά, όπως εκτίθενται από τους διαδίκους, έχουν εν περιλήψει ως εξής:

Ο προσφεύγων είναι πολιτικός μηχανικός και εργολάβος δημοσίων έργων. Η παρούσα υπόθεση αφορά σε τρεις διαδικασίες τις οποίες ήγειρε ο προσφεύγων προκειμένου να εισπράξει την αμοιβή του για τα έργα τα οποία εκτελέστηκαν στο πλαίσιο τριών συμβάσεων δημοσίων έργων.

Η πρώτη διαδικασία

Με την υπ' αριθ. 135/1997, η οποία εκδόθηκε στις 19 Μαρτίου 1997, το Τριμελές Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως δικάωσε εν μέρει τον προσφεύγοντα και όρισε το καταβλητέο σε αυτόν ποσό σε δραχμές 1 369 969.

Στις 13 Φεβρουαρίου 1998, η Νομαρχία Αρκαδίας κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως της αποφάσεως αυτής. Ήδη η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Η δεύτερη διαδικασία

Με την υπ' αριθ. 385/1998 απόφαση, η οποία εκδόθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 1998, το Τριμελές Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως δικάωσε εν μέρει τον προσφεύγοντα και όρισε το καταβλητέο σε αυτόν ποσό σε δραχμές 3 165 345.

Στις 30 Οκτωβρίου και 10 Νοεμβρίου 2000 αντίστοιχα, η Νομαρχία Αρκαδίας και το Δημόσιο κατέθεσαν αίτηση αναιρέσεως της αποφάσεως αυτής. Ήδη η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Η τρίτη διαδικασία

Με την υπ' αριθ. 147/1999 απόφαση, η οποία εκδόθηκε στις 11 Ιανουαρίου 1999, το Τριμελές Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως δικάωσε εν μέρει τον προσφεύγοντα και διέταξε τη διοίκηση να ορίσει το καταβλητέο σε αυτόν ποσό. Στις 13 Δεκεμβρίου 1999, η αρμόδια υπηρεσία της διοικήσεως όρισε το ποσό αυτό σε δραχμές 23 863 948.

Στις 17 Ιανουαρίου 2000, ο προσφεύγων, θεωρών ότι το ποσό αυτό ήταν κατά πολύ κατώτερο του οφειλομένου σε αυτόν ποσού, προσέφυγε εκ νέου ενώπιον του διοικητικού εφετείου ζητώντας να του καταβληθούν 107 000 000 δραχμές περίπου. Η υπόθεση συζητήθηκε στις 15 Ιουνίου 2001. Το εφετείο δεν έχει ακόμα εκδώσει την απόφασή του.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

Επικαλούμενος τα άρθρα 6 § 1 και 14 της Συμβάσεως και 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, ο προσφεύγων καταγγέλλει την άρνηση της διοικήσεως να συμμορφωθεί προς τις υπ' αριθ. 135/1997, 385/1998 και 147/1999 αποφάσεις του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η άρνηση των αρμοδίων αρχών να συμμορφωθούν προς τις υπ' αριθ. 135/1997, 385/1998 και 147/1999 αποφάσεις του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως, παραβιάζει το δικαίωμά του σε πραγματική δικαστική προστασία όσον αφορά αμφισβητήσεις επί των δικαιωμάτων του αστικής φύσεως. Επικαλείται τα άρθρα 6 § 1 και 14 της Συμβάσεως. Το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως ορίζει σχετικά τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί δικαίως (...), από δικαστήριο (...), το οποίο θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

Το άρθρο 14 της Συμβάσεως ορίζει:

«Η χρήση των αναγνωριζομένων στην παρούσα Σύμβαση δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθεί ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής σε εθνική μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως.»

Η Κυβέρνηση δηλώνει ότι η διοίκηση δεν υποχρεούται σε συμμόρφωση

προς τις υπ' αριθ. 135/1997, 385/1998 και 147/1999 αποφάσεις του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως. Ήδη οι δύο πρώτες αποφάσεις αποτελούν αντικείμενο αιτήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, και, επομένως, δεν δύνανται να εκτελεσθούν. Τούτο προκύπτει σαφώς από τις οικείες διατάξεις του εσωτερικού δικαίου, οι οποίες προβλέπουν ότι η προθεσμία και η άσκηση αναιρέσεως έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Όσον αφορά την τρίτη (υπ' αριθ. 147/1999) απόφαση, την οποία επικαλείται ο προσφεύγων, η Κυβέρνηση σημειώνει ότι η υπόθεση εκκρεμεί εκ νέου ενώπιον του διοικητικού εφετείου. Συνεκδοχικά, η σχετική αίτηση του προσφεύγοντος είναι πρόωρη.

Ο προσφεύγων εκτιμά ότι η διοίκηση υποχρεούται να εκτελέσει τις αποφάσεις, τις οποίες εξέδωσε πρωτόδικα το Τριμελές Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως. Το γεγονός ότι οι δύο πρώτες αποφάσεις αποτελούν αντικείμενο αναιρέσεως, ουδόλως επηρεάζει, διότι δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Όσον αφορά την υπ' αριθ. 147/1999 απόφαση, ο προσφεύγων σημειώνει ότι δεν αποτελεί αντικείμενο αναιρέσεως. Περαιτέρω, το γεγονός ότι επελήφθη εκ νέου του διοικητικό εφετείο ουδόλως επηρεάζει, διότι, ούτως ή άλλως, το Δημόσιο του οφείλει τουλάχιστον το ποσό των 23 863 948 δραχμών, το οποίο έχει ήδη ορίσει η διοίκηση.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο, το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, θα καθίστατο κενό περιεχομένου αν η εσωτερική έννομη τάξη Συμβαλλομένου Κράτους επέτρεπε να παραμείνει αναποτελεσματική σε βάρος διαδίκου μία οριστική και περιέχουσα αναγκαστικές διατάξεις δικαστική απόφαση (βλ. απόφαση *Hornsby* κατά της Ελλάδος, από 19 Μαρτίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-II, σελ. 510-511, § 40). Εν τούτοις, όσον αφορά τις δύο πρώτες διαδικασίες της παρούσης υποθέσεως, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι αποφάσεις του διοικητικού εφετείου, για τη μη εκτέλεση των οποίων

παραπονείται ο προσφεύγων, δεν είναι οριστικές αποφάσεις διότι εξεδόθησαν πρωτόδικα και ηδύναντο να αποτελέσουν αντικείμενο αναιρέσεως, όπως, άλλωστε, συνέβη. Όμως, ασχέτως ανασταλτικού αποτελέσματος της προθεσμίας και της ασκήσεως αναιρέσεως, θέμα το οποίο δεν έχει επιλυθεί εν προκειμένω, το Δικαστήριο δεν εκτιμά ότι το άρθρο 6 προστατεύει όχι μόνο την εφαρμογή οριστικών και περιεχουσών αναγκαστικές διατάξεις δικαστικών αποφάσεων, αλλά και την εφαρμογή αποφάσεων δυναμένων να υποβληθούν στον έλεγχο ανωτέρων δικαστηρίων και, ενδεχομένως, να εξαφανισθούν. Συνεκδοχικά, λαμβάνοντας υπ' όψη ειδικότερα το γεγονός ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας δύναται να εξαφανίσει τις αποφάσεις επί των οποίων ο προσφεύγων βασίζει τις αξιώσεις του, το Δικαστήριο δεν κρίνει αντίθετη προς τις επιταγές του άρθρου 6 την παράλειψη της διοικήσεως να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις αυτές, ακόμα και αν, δυνάμει του εσωτερικού δικαίου, υποχρεούται σε εκτέλεση αυτών (βλ. *Ουζούνης κατά της Ελλάδος*, αρ. 49144/99, 18 Απριλίου 2002). Όσον αφορά την τρίτη διαδικασία, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ηγέρθη εκ νέου από τον προσφεύγοντα, ο οποίος, δυσαρεστημένος από το ποσό το οποίο όρισε η διοίκηση σε εκτέλεση της υπ' αριθ. 147/1999 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως, προσέφυγε εκ νέου ενώπιόν του ζητώντας να του επιδικασθεί ποσό μεγαλύτερο του ορισθέντος από τη διοίκηση ποσού. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων δεν δύναται να ισχυρισθεί παραδεκτά ότι οι αρμόδιες εσωτερικές αρχές παρέλειψαν να εκτελέσουν την υπ' αριθ. 147/1999 προρρηθείσα απόφαση.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει εξ άλλου ότι το άρθρο 14 της Συμβάσεως συμπληρώνει τις λοιπές κανονιστικές διατάξεις της Συμβάσεως και των Πρωτοκόλλων αυτής. Δεν υφίσταται αυτοτελώς, αφού ισχύει μόνο για τη «χρήση των δικαιωμάτων και ελευθεριών» που εγγυώνται. Βεβαίως, δύναται να χρησιμοποιείται χωρίς προηγούμενη μη εκπλήρωση των επιταγών τους

και, στο μέτρο αυτό, διαθέτει αυτόνομη ισχύ, αλλά δεν ευρίσκει πεδίο εφαρμογής αν τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής μιας τουλάχιστον από τις εν λόγω διατάξεις (βλ., π.χ., απόφαση Van Raalte κατά της Ολλανδίας, από 21 Φεβρουαρίου 1997, *Recueil* 1997-I, σελ. 184, § 33, καθώς και την από 30 Μαρτίου 1999 απόφαση του Δικαστηρίου στις υποθέσεις *Επιτροπή ιατρών κατόχων πτυχίων της αλλοδαπής κατά της Γαλλίας* και *Ettahiri και λοιποί κατά της Γαλλίας*, υπ' αριθ. 39527/98 και 39531/98 προσφυγές).

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε μη εκπλήρωση των επιταγών του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως εκληφθέν μεμονωμένως. Επομένως, δέον όπως εξετάσει αν υπήρξε παραβίαση της διατάξεως αυτής σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Συμβάσεως.

Όμως, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων ουδόλως υποστήριξε τη σχετική προς το άρθρο 14 της Συμβάσεως αιτίασή του. Εξ άλλου, δεν υφίσταται στη δικογραφία ένδειξη διακρίσεως της οποίας ο προσφεύγων ενδεχομένως αποτέλεσε αντικείμενο όσον αφορά τη χρήση των δικαιωμάτων του, τα οποία εγγυάται η Σύμβαση.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι αρμόζει επομένως να απορριφθεί η προσφυγή κατά το μέρος αυτό ως προδήλως αβάσιμη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Συμβάσεως.

2. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η άρνηση των αρμοδίων αρχών να του καταβάλουν τα ποσά τα οποία οφείλονται σε αυτόν δυνάμει των υπ' αριθ. 135/1997, 385/1998 και 147/1999 αποφάσεων του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως, παραβιάζει το δικαίωμά του στον σεβασμό της περιουσίας του, το οποίο εγγυάται το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, το οποίο ορίζει ότι:

«Παν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού ειμή για λόγους δημοσίας

ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους από τον νόμο και τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου όρους.

Οι προαναφερόμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέσει σε ισχύ νόμους τους οποίους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμιση της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιο συμφέρον ή προς εξασφάλιση της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.»

Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, αφού ο προσφεύγων δεν δύναται να ισχυρισθεί ότι τυγχάνει κύριος «περιουσιακού στοιχείου» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής. Πράγματι, η δήθεν προσβολή δεν αφορά ήδη υφιστάμενη περιουσία, και μάλιστα, ούτε παρούσες και απαιτητές απαιτήσεις, αλλά μόνο αξιώσεις.

Ο προσφεύγων δηλώνει ότι το Δημόσιο του οφείλει πολλά εκατομμύρια δραχμών και ότι αρνούμενο να προβεί στην πληρωμή των οφειλομένων ποσών του έχει προκαλέσει κατάσταση άγχους και αβεβαιότητας.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι «απαίτηση» δύναται να αποτελεί «περιουσία» κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται επαρκώς προκειμένου να είναι απαιτητή (βλ. απόφαση Ελληνικών Διυλιστηρίων Stran και Στρατής Ανδρεάδης κατά της Ελλάδος, από 9 Δεκεμβρίου 1994, série A n° 301-B, σελ. 84, § 59).

Στην προκειμένη υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, στις δύο πρώτες διαδικασίες τις οποίες ήγειρε ο προσφεύγων, οι αποφάσεις τις οποίες εξέδωσε το Τριμελές Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως, ήδη αποτελούν αντικείμενο αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Όσον αφορά την τρίτη υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ήδη εκκρεμεί ενώπιον του διοικητικού εφετείου, στο οποίο προσέφυγε ο προσφεύγων ζητώντας να του επιδικασθεί ποσό μεγαλύτερο από το ποσό το οποίο είχε ορίσει η διοίκηση. Επομένως, ακόμα και αν οι αποφάσεις του διοικητικού εφετείου, τις οποίες επικαλείται ο προσφεύγων, τον είχαν πράγματι εν μέρει δικαιώσει, ο

προσφεύγων ουδέποτε υπήρξε κάτοχος δικαιώματος οριστικής απαιτήσεως σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου. Πράγματι, εφόσον εκκρεμούν οι υποθέσεις του ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων, από τις ενέργειές του με σκοπό την πληρωμή της αμοιβής για τα έργα τα οποία εκτελέσθηκαν στο πλαίσιο τριών συμβάσεων δημοσίων έργων, δεν γεννάται, υπέρ του προσφεύγοντος, κανένα δικαίωμα απαιτήσεως, αλλά μόνο το ενδεχόμενο επιτεύξεως παρόμοιας απαιτήσεως. Επομένως, η παράλειψη της διοικήσεως να του καταβάλει τα επίδικα ποσά δεν δύναται να έχει ως αποτέλεσμα την αποστέρηση από τον προσφεύγοντα περιουσιακού στοιχείου, του οποίου τυγχάνει κύριος υπό την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι αρμόζει η αίτηση αυτή να απορριφθεί κατά συνέπεια ως προδήλως αβάσιμη, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Συμβάσεως.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,
Δεν κάνει δεκτή την προσφυγή.

[υπογραφή δυσανάγνωστη]

Erik FRIBERGH

Γραμματέας

[υπογραφή δυσανάγνωστη]

Françoise TULKENS

Πρόεδρος

[σφραγίδα δυσανάγνωστη]

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Αθήνα, 23-10-2002.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ